

Handläggare
Malmberg Jan
Törnvall Per

Datum
2015-02-24

Diarienummer
KSN-2015-0081

Kommunstyrelsen

Finansdepartementets remiss promemoria ändrad inkomstutjämning för kommuner och landsting

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande enligt **bilaga**.

Ärendet

From 2014 genomfördes en förändring i inkomstutjämningsystemet innebärande att de kommuner som betalar en avgift i inkomstutjämningsen fick sin avgift reducerad. För att denna avgiftsminskning inte skulle finansieras av de kommuner som erhåller ett bidrag i inkomstutjämningsen infördes samtidigt ett särskilt bidrag för dessa kommuner vilket möter den minskning de fick i systemet för inkomstutjämningsen.

Finansdepartementet föreslår nu att inkomstutjämningsen ska återgå till det som gällde fram tom 2013.

Utredningen återfinns på <http://www.regeringen.se/content/1/c6/25/28/56/a1d991d3.pdf>

Föredragning

Förändringen i inkomstutjämningsen som genomfördes from 2014 utgick från att regeringen vill motverka den eventuella negativa inverkan på tillväxten som nuvarande system för inkomstutjämningsen kan medföra. Effekten av förändringen är att kommuner med hög egen skattekraft, över 115 procent av rikets medelskattekraft, som betalar en avgift i utjämningsystemet har till del fått en reduktion av sin avgift.

Avgiften sänktes för den del av skattekraften som ligger mellan 115 och 125 procent från

tidigare 85 procent till 60 procent. Något egentligt motiv till varför just de kommuner som har en skattekraft i detta intervall behöver få en mildring av marginaleffekten i inkomstutjämningsystemet gavs inte.

En minskad avgift i inkomstutjämningsystemet medför normalt att alla kommuner ska bidra till att finansiera avgiftsminskningen. Regeringen införde därför en kompensation, det ”särskilda bidraget”, inom ramen för anslaget för kommunalekonomisk utjämning så att avgiftsminskningen inte faller på övriga kommuner att finansiera. Förslaget som därigenom kom att finansieras över statsbudgeten kostar regeringen nära en miljard kronor räknat på 2012-års nivå för inkomstutjämning

Uppsala kommuns syn på den förändring som infördes 2014 är att kommuner som har en ökning av sin egen skattekraft bör få behålla den ökning av skatteintäkter som skattekraftshöjningen ger. Regeringen bör därför söka variabler som fångar tillväxt, oavsett var den sker, istället för att definiera att tillväxt sker i kommuner med hög skattekraft. Det är rimligen de kommuner som ökar sin skattekraft och har en tillväxt, oavsett om den beror på att fler invånare finner sin försörjning utanför kommunen eller inom den, får behålla den ökade skattekraften för att kunna möta de kostnader som tillväxten ger. I nuvarande system behåller en kommun som Uppsala endast en marginell del av en ökad skattekraft då det garanterade skatteunderlaget i inkomstutjämningsen ersätts med eget skatteunderlag för den del som ökningen motsvarar.

Särskilt påtalade vi i vårt yttrande inför den förändring som genomfördes från 2014 att kommuner som är universitetsorter, med en hög andel av invånarna som är studenter, svårtligen kommer att nå en skattekraft på 115 procent eller högre hur mycket tillväxt de än har då studenterna har låga inkomster och sänker skattekraften. Slutsatsen av detta är densamma som framförts ovan, det går inte att definiera tillväxt som att den sker huvudsakligen i kommuner med ett högt eget skatteunderlag. Variabler som kan beskriva tillväxt är snarare befolkningsökning, ökning av dagbefolkning som är starkare än ökning av nattbefolkning och ökning av skattekraft.

I det förslag som nu läggs från finansdepartementet föreslås att den förändring som gjordes från 2014 ska från 2016 återgå till vad som gällde fram till 2013. Det betyder att den minskning i inkomstutjämningsavgift som infördes för kommuner med skatteunderlag över 115 procent av genomsnittet i landet tas bort. Avgiften ökas således för de kommuner som har skattekraft över 115 procent av genomsnittet och då behöver inte det särskilda bidraget till övriga kommuner kvarstå.

I kommunens yttrande över den förändring som genomfördes från 2014 avstyrkte vi reduktionen i inkomstutjämningsen varför det nu är logiskt att tillstyrka förslaget om att återgå till tidigare förhållande. Vår synpunkt föregående gång var att om regeringen i utjämningsystemet vill skapa incitament för tillväxt, alternativt ta bort risken för att inkomstutjämningsystemet är tillväxthämmande, bör den överväga att identifiera faktorer

som beskriver tillväxt och att låta de kommer som både har tillväxt och ökning i skatteunderlaget få behålla skatteunderlagsökning helt under en övergångsperiod. Det senarer innebär att det i utjämningsystemet behöver göras en förändring. I underlaget till det förslag som nu läggs finns ett översiktligt resonemang om detta men inget konkret förslag.

Ekonomiska konsekvenser

Förändringarna som föreslås innebär dels att det särskilda bidraget försvinner dels att regleringsposten inom statsbudgetens anslag för kommunalekonomisk utjämning höjs med både de belopp som den höjda avgiften inom inkomstutjämningen ger och den kostnad som det särskilda bidraget hitintills medfört. För Uppsala kommuns del medför de förändringar som nu föreslås en ökning av intäkterna från utjämningsystemet med 106 kronor per invånare vilket motsvara drygt 22 mnkr.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef kommunledningskontoret

Handläggare
Malmberg Jan
Törnvall Per

Datum
2015-02-16
FÖRSLAG

Diarienummer
KSN-2015-0081

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över förslag till ändringar i inkomstutjämnningen för kommuner och landsting

Uppsala kommun lämnar i det följande sina synpunkter på de förslag som återges i finansdepartementets promemoria Fi2015/379.

Det förslag till justering i inkomstutjämnningen som nu redovisas innebär en återgång till tidigare ordning. Uppsala kommun tillstyrker förslaget i denna del. Ska kommuner med tillväxt ges möjlighet att få behålla den ökning i skattekraft som en tillväxt kan ge, som stöd till att möta de kostnader tillväxten medför på lång sikt, bör fokus läggas på ökningen i skattekraft snarare än den relativa nivån i skattekraft.

Kommunen vidhåller i denna del tidigare syn att det är kommuner som ökar sitt skatteunderlag som bör få behålla ökningen under en övergångstid om det i inkomstutjämnningen ska finnas ett tillväxtorienterat moment. I det förslag som nu läggs förs ett översiktligt resonemang kring tillväxt och hur utjämnningssystemen kan påverka tillväxt men lämnas inget förslag. Denna fråga är värd att belysas utifrån ett kostnadsperspektiv då kostnaderna för att möta tillväxt inom välfärdstjänster ofta ligger över genomsnittskostnaden för nuvarande verksamhet.

De förslag som läggs om att dels avveckla det särskilda bidraget dels behålla nuvarande system för införandebidrag tillstyrks.

På kommunstyrelsens vägnar

Marlene Burwick
Kommunstyrelsens ordförande

Astrid Anker
sekreterare